

IN DEZE NIEUWSBRIEF

VAKBONDSNIEUWS

Annulering resterende FNV Europadebatten 30 april, 7 mei, 28 mei

1

NIEUWS UIT BRUSSEL

Meest recente maatregelen van de Europese Commissie tegen het corona virus

2

'Weerzinwekkend, zinloos en totaal onacceptabel'

2

Speciale corona pagina's van de Europese instellingen

3

COVID-19 watch van het EVV

3

Onderhandelingen met Albanië en Noord-Macedonië mogen beginnen

3

Wat kan de Europese ondernemingsraad (EOR) met het onderwerp corona?

3

VERDIEPNG

SURE, het EU WW garantiefonds (European instrument for temporary support to mitigate unemployment risks in an emergency)

4

VAKBONDSNIEUWS

Annulering resterende FNV Europadebatten 30 april, 7 mei, 28 mei

Helaas heeft het coronavirus ook Nederland en de diverse Europese lidstaten hard geraakt. Uiteraard volgen wij de richtlijnen van het RIVM en de FNV op.

Gezien de maatregelen van de Nederlandse regering betreffende vergunning plichtige bijeenkomsten die tot 1 juni verboden zijn en ook gelet op de gezondheid van de deelnemers, hebben wij helaas moeten besluiten de resterende Europadebatten te annuleren.

Wij zijn nog aan het nadenken of en op welke manier wij dit gaan invullen. Op dit moment ligt onze prioriteit bij het analyseren en lobbyen van de diverse Europese maatregelen en voorstellen om de economische gevolgen van het coronavirus op te vangen. Ook het werk aan de Europavisie zal op een andere manier worden voortgezet.

Voor de volledigheid hieronder nog de data:

- 30 april Green Deal
- 7 mei Platformisering
- 28 mei Europees Semester

Voor nu wensen wij jullie veel sterkte om de komende periode door te komen. Blijf gezond!

NIEUWS UIT BRUSSEL

Meest recente maatregelen van de Europese Commissie tegen het corona virus

Met dank aan de vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland

- **Repatriëring:** We stellen 75 miljoen uit de EU-begroting ter beschikking om de lidstaten te helpen bij de repatriëring van EU-onderdanen en om het budget van de medische rescEU-voorraad te verhogen. Tot nog toe zijn al meer dan 2300 Europeanen geëvacueerd in samenwerking met het Europese coördinatiemechanisme. De voorgestelde budgetwijzigingen moeten nog worden goedgekeurd door het Parlement en de Raad. Zie [persbericht](#)
- **Medisch materiaal:** Om versnelde productie mogelijk te maken heeft de Commissie geharmoniseerde normen aangenomen voor maskers en ander medisch beschermingsmateriaal. De normen zullen een snellere en goedkopere conformiteitsbeoordelingsprocedure mogelijk maken. [Persbericht](#)
- Eerder hadden de Europese certificeringsorganisaties al standaarden gratis ter beschikking gesteld ([persbericht](#)) en ook de regels voor CE-etikettering zijn versoepeld.
- **Bescherming van strategische sectoren:** We hebben richtsnoeren gepubliceerd om kritieke Europese activa en technologie te beschermen in de huidige crisis. [Persbericht](#) en [videoboodschap](#) van Commissievoorzitter Von der Leyen.
- **Luchtvaart:** We hebben richtsnoeren gepubliceerd om het luchtvrachttransport gaande te houden tijdens de coronacrisis. [Persbericht](#). Het voorstel dat de luchtvaartmaatschappijen toelaat om hun ongebruikte luchthavenslots te behouden, is intussen goedgekeurd.
- **Landbouw:** Overzicht van de maatregelen om landbouwers te ondersteunen en de doorvoer van landbouwgoederen n.a.v. de landbouwraad eerder deze week. [Persbericht](#)
- De **regeringsleiders van de EU-27** hebben de Commissie in hun videoconferentie van donderdagavond de opdracht gegeven om een gezamenlijke strategie voor te bereiden over hoe en wanneer de social distancing maatregelen kunnen worden beëindigd, alsook strategie voor economisch herstel. Persverklaring van Ursula von der Leyen: [tekst](#) en [video](#); [gezamenlijke verklaring van de EU-27](#)

Ander beschikbaar materiaal:

- **Commissievoorzitter Ursula von der Leyen** speechte donderdag in het Europees Parlement. [Tekst](#), [video](#) en [highlights](#)
"Toen het werkelijk nodig was dat Europa liet zien dat het niet slechts een "mooi-weer-Unie" is, werd aanvankelijk te vaak geweigerd de ander te laten schuilen. Maar het duurde niet lang voordat sommige lidstaten de gevolgen van hun ongecoördineerde optreden begonnen te bespeuren. Daarom hebben wij de afgelopen weken uitzonderlijke maatregelen genomen om het vereiste optreden te coördineren en mogelijk te maken."
"Een grenzeloze crisis kan niet het hoofd worden geboden wanneer wij ons door grenzen laten scheiden. En toch was dat de eerste reflex van veel Europese landen. Dat heeft werkelijk geen enkele zin. Er is immers geen enkele lidstaat die in zijn eigen behoeften kan voorzien waar het gaat om vitale medische benodigdheden en uitrusting. Geen enkele."
- De **grafiek** in bijlage geeft een goed overzicht van de EU-respons op het coronavirus op verschillende terreinen. Voor meer informatie, zie https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response_nl

'Weerzinwekkend, zinloos en totaal onacceptabel'

Deze woorden gebruikte [premier Costa van Portugal](#) om de opstelling van Wopke Hoekstra, Nederlandse minister van Financiën, in de coronacrisis te typeren. Wat is er nu precies aan de hand? De zuidelijke lidstaten waaronder Italië, Spanje, Portugal en Frankrijk willen zo snel mogelijk financiële steun uit het Europees noodfonds ESM (Europees Stabilisatie Mechanisme) waarin meer dan 400 miljard euro zit, ook willen ze zogenaamde euro-obligaties ook wel corona bonds. De premiers van 9 landen (Italië, Frankrijk, Spanje, Portugal, België, Griekenland, Ierland, Luxemburg, Slovenië) hebben daartoe een brief opgesteld.

Nederland is niet de enige die zich verzet, ook Oostenrijk, Duitsland en Finland zien niets in de corona obligaties. Ze zeggen dat er al veel gebeurt in de crisis zo zijn de staatsteunregels opgerekt, ook zijn de begrotingsregels opgeschort en is de Europees Centrale Bank al bezig met het ongelimiteerd opkopen van staatsobligaties van zwakke landen. Ook zijn ze bang dat als er eenmaal euro-obligaties uitgegeven gaan worden, lidstaten hun economieën niet meer zullen hervormen en dat de prikkel om begrotingen op orde te houden weg is.

Wel houdt Rutte de mogelijkheid open dat er geld geleend kan worden uit het ESM alleen wil hij daar voorwaarden aan verbinden. De zuidelijke lidstaten zijn niet amused over de Nederlandse houding. Aangezien er unanimititeit nodig is, ligt de besluitvorming momenteel plat. Ook het EVV heeft een [boos persbericht](#) verzonden. De regeringsleiders van de Europese Unie spraken elkaar vorige week donderdag tijdens een EU-top. De komende twee weken moet de eurogroep aan de slag met nieuwe voorstellen. Overigens hebben in de [NRC](#) twee Tweede Kamerleden en twee Europarlementariërs van de PvdA en GroenLinks een opinie artikel geschreven waarin ze pleiten voor Europese solidariteit en voor euro obligaties.

Hier vind je [een overzicht](#) van de Europese en internationale maatregelen tegen het corona virus.

Speciale corona pagina's van de Europese instellingen

De Europese Commissie heeft een speciale [corona webpagina](#) in het leven geroepen waarop alle corona maatregelen worden genoemd.. Naast alle informatie over de EU initiatieven staat er ook de laatste informatie over COVID-19.

Ook de Raad van Ministers en de Europese Raad hebben [een speciale corona web pagina](#) in het leven geroepen om snel, actuele gegevens te kunnen publiceren. Alle genomen maatregelen staan daar overzichtelijk op een rij. De maatregelen over de tijdelijk opschorting van het Groei- en Stabiliteitspact en Schengen staan daar ook vermeld.

COVID-19 watch van het EVV

Het Europees Vakverbond van Vakverenigingen (EVV) heeft een online COVID watch opgericht. Hier houdt het EVV tezamen met de collega's van het Europees vakbondsinstituut (ETUI) de diverse corona maatregelen uit verschillende landen bij. De eerste overzichten gaan over de werktijdverkortingen, maatregelen om huishoudens te ondersteunen en maatregelen tegen massaontslagen. Het EVV zal regelmatig de informatie actualiseren. Vakbonden uit heel Europa kunnen zo elkaar stimuleren en inspireren in het voorstellen van maatregelen.

Onderhandelingen met Albanië en Noord-Macedonië mogen beginnen

Al eerder berichtten wij over de kritische houding van Nederland inzake de opening van toetredingsgesprekken met Macedonië en Albanië. En nu blijkt vorige week tijdens een vergadering per videoconferentie van de Europese ministers van Buitenlandse Zaken een besluit genomen te zijn. De Tweede Kamer heeft op 13 maart al een [appreciatie van de vooruitgang](#) die blijkbaar in Macedonië en Albanië is geboekt ontvangen. Wellicht was er normaal gesproken, zonder corona in een normale vergadering, wel een debat geweest. Nu is Nederland blijkbaar ineens toch overstag gegaan of juist overtuigd geraakt van de argumenten. De 27-EU ministers hebben vorige week [besloten](#) om de gesprekken te starten. Wel zijn op verzoek van Frankrijk en Nederland de regels bij het toetredingsproces veranderd, hierdoor kunnen de gesprekken ook worden stilgelegd. Het EVV juicht deze toetredingsonderhandelingen toe.

Wat kan de Europese ondernemingsraad (EOR) met het onderwerp corona?

De Europese beroepsfederaties hebben een notitie gepubliceerd over het onderwerp corona en de Europese ondernemingsraad (EOR). Vooralsnog is het alleen nog in te zien via de [website van IndustriAll](#).

VERDIEPING

SURE, het EU WW garantiefonds (European instrument for temporary support to mitigate unemployment risks in an emergency)

Gisteren lekte Politico een voorstel voor [een SURE verordening](#), het nieuwe EU WW garantie noodfonds, dat de ministers van Financiën op 7 april in de Eurogroep zullen gaan bespreken. In het onderstaande bespreken we kort de lange geschiedenis van een mogelijk EU WW garantiefonds, en signaleren we enkele mogelijke knelpunten.

Lange ontstaansgeschiedenis

Het idee voor een EU WW garantiefonds is niet nieuw (eerste economische theoretische ideeën stammen uit 1975). In [2017 benadrukte het Europees Parlement het belang van een stabilisatiefonds](#) en noemde 2 opties:

1. *"An EMU-wide basic unemployment benefit scheme (UBS) to directly stabilise household income. Under such a system, a certain share of contributions to the unemployment insurance would be paid to a European fund which would provide basic unemployment insurance to the short-term unemployed. Thereby, a direct link between the European institutions and the citizens could be established. Furthermore, the scheme could enhance the macro-economic convergence of the euro area and accelerate the integration of the labour-market which would again have incentivized labour and wage mobility – an adjustment mechanism of its own as presented above. Yet, the implementation would require a high degree policy harmonisation regarding the labour market.*
2. *A re-insurance system for national unemployment schemes. Inspired by the US's 'extended benefits scheme', this system would be funded by regular contributions from national schemes and would support them in cases where the unemployment rate reaches a certain level. This option would not require a lot of harmonisation and thus be easier to implement than the aforementioned option. However, the stabilisation effect of such a scheme would be rather limited and it would require a debate among Member States around the calculation of the output that would recreate a space for intergovernmental bargaining."*

In 2018 stelden Duitsland en Frankrijk samen de zogenoemde [Meseberg Verklaring](#) op over de toekomst van de EMU met daarin de volgende passage: *"We will examine the issue of a European Unemployment Stabilization Fund, for the case of severe economic crises, without transfers. France and Germany will set up a working group with a view to making concrete proposals by the European Council of December 2018. Strategic decisions on the Eurozone budget will be taken by the Euro zone countries. Decisions on expenditures should be executed by the European Commission."*

De Eurogroep en de Europese Raad spraken er eind 2018 inderdaad over, maar waren toen niet in staat met een gezamenlijke visie te komen. De Commissie Von der Leyen zette het onderwerp vorig jaar weer op de agenda. De pandemie en de kosten van de economische recessie door de Coronacrisis maakt dat het WW garantiefonds zeer actueel is en beschouwd wordt als één van de mogelijke EU instrumenten om een recessie en procyclisch begrotingsbeleid te beteugelen, zonder dat er sprake is van schuldmutualiteit van de lidstaten. Von der Leyen bracht het idee van een EU WW garantiefonds ook nadrukkelijk in het kader van de EU sociale dimensie, als een teken van solidariteit (tussen landen en burgers), dat echt gericht is op personen die in een recessie een groot deel van de kosten dragen.

De Commissie (Eurocommissaris Gentiloni) had een voorstel voor zo'n EU WW garantiefonds al in de planning voor het einde van het jaar, maar dat wordt nu vervroegd. Tijdens de teleconferentie van 31 maart jl. benadrukte de voorzitter van de Raad, Charles Michel, dat alle opties *"die verenigbaar zijn met het EU-verdrag"* overwogen moeten worden. Dat betekent dat er dus in de eerste plaats gekeken zal worden naar die instrumenten, die binnen de (creatieve toepassing) van de bestaande EU kaders kunnen.

Eurocommissaris Gentiloni waarschuwde dat er niet teveel middelen waren om deze herverzekering te financieren, aangezien de EU haar zevenjarige begrotingsperiode (MFK 2014-2020) afsluit. Maar Gentiloni voegde eraan toe dat er naar alternatieve oplossingen wordt gezocht voor de financiering van het WW garantiefonds. Het schijnt dat overwogen wordt om het fonds te financieren door de beperkte middelen uit de EU-begroting als garantie én aanvullende garanties van de lidstaten, om zo een slagkracht van € 100 miljard te bereiken. Dit zou neerkomen op een bedrag voor het WW garantiefonds van minder dan 0,7% van het BBP van de EU.

Overzicht inhoud van het SURE voorstel

Het gelekte voorstel van de Europese Commissie benadrukt: *"The establishment of SURE is a tangible expression of Union solidarity, whereby the Member States agree to support each other through the Union by making additional financial resources available through loans. The SURE instrument will provide financial assistance to Member States to address sudden increases in public expenditure for the preservation of employment. Specifically, the SURE instrument will act as a second line of defence, supporting short-time work schemes and similar measures, to help Member States protect jobs and thus employees and self-employed against the risk of unemployment and loss of income"*.

SURE zal de vorm aannemen van een leningsregeling die wordt ondersteund door een garantiesysteem van Lidstaten. Zo kan de EU de leningen vergroten die door het SURE-instrument aan de lidstaten, die om financiële bijstand in het kader van het instrument verzoeken, worden verstrekt. De Commissie benadrukt dat, wil het EU WW garantiefonds haar beoogde doel bereiken, de lidstaten geloofwaardige, onherroepelijke en afroepbare garanties moeten afgeven. Het systeem van garanties komt namelijk in de plaats van een stelsel van vooruitbetaalde opdrachten van de lidstaten aan het fonds (dat zou nu namelijk juist procyclisch werken en de financiële problemen kunnen vergroten).

Naast het verstrekken van garanties van de lidstaten zijn er andere waarborgen ingebouwd in dat kader om de financiële soliditeit van de regeling te waarborgen:

- Een rigoureuze en conservatieve benadering van voorzieningen;
- Een constructie van de portefeuille van leningen die het concentratierisico en de jaarlijkse blootstelling beperkt en buitensporige blootstelling aan individuele lidstaten, terwijl voor voldoende wordt gezorgd de meest behoeftige lidstaten kunnen middelen krijgen; en
- Mogelijkheden om schulden over te dragen of middelen aan te trekken uit het gemeenschappelijk voorzieningsfonds op tijdelijke basis en tegelijkertijd de bepalingen van de lidstaten mobiliseren op grond van hun garanties.

In de kern is het WW garantiefonds een stabilisatiefonds: een lidstaat kan bij een sterke toename van de werkloosheid geld ontfangen aan een centraal fonds waaraan alle lidstaten hebben bijgedragen. Daardoor moet minder beroep worden gedaan op de kapitaalmarkt en zal de rente minder sterk stijgen en wordt voorkomen dat de door beleggers vereiste risicopremie, d.w.z. de spread versus een lidstaat, al te sterk stijgt. Deze specifieke vorm van risicodeling heeft een aantal voordelen. In geval van een recessie stijgt het begrotingstekort, o.a. door de toename van de werkloosheidsuitkeringen. Als een lidstaat die stijging van het begrotingstekort wil beteugelen, moet elders bezuinigd worden ... maar dit kan de recessie weer versterken. Het WW garantiefonds zou deze cyclus doorbreken en zorgt ervoor dat nationale begrotingen niet procyclisch verkrapt worden. Daarenboven gaat men ervan uit dat een dergelijk fonds het vertrouwen van burgers kan herstellen.

Funcities SURE

Ook al lijkt de Europese Commissie in het gelekte voorstel voor de SURE verordening de nadruk meer te leggen op solidariteit tussen de lidstaten door een financiële bijdrage voor de noodmaatregelen ter bescherming van werkenden door de lidstaat, heeft een EU WW garantiefonds in wezen een drietal functies:

1. **Geografische verzekering** in de vorm van risicodeling tussen landen: middelen die tijdelijk worden samengevoegd volgens een algemeen aanvaarde regel, worden herverdeeld onder degenen die in grotere nood verkeren dan degenen die het goed hebben in overeenstemming met het verzekeringsprincipe. Voor dergelijke geografische verzekeringen is het niet vereist dat het EU WW garantiefonds schulden aantrekt. Deze variatie zou voldoende zijn om asymmetrische schokken in kleine of middelgrote lidstaten te dekken, maar zou een asymmetrische schok in een groot deel van de economie van de EU niet verlichten.
2. **Intertemporele verzekering** in de vorm van een herverdeling van middelen over de tijd, die kan worden bereikt door schuldtoelating of het EU fonds in recessieperiodes in staat te stellen zelf een tekort op te bouwen en dit in goede tijden te compenseren. Natuurlijk kunnen geografische en intertemporele verzekeringen worden gecombineerd (of samenvallen) als niet alle lidstaten tegelijkertijd worden getroffen door schokken.
3. **Versterking van de nationale COVID werkgelegenheidsmaatregelen.** Dit kan natuurlijk ook buiten het EU WW fonds om en lijkt niet direct in het SURE voorstel te zitten. Dat lijkt vreemd. Sterke minimumnormen zouden een grote bijdrage leveren aan het versterken van de anticyclische capaciteit van de nationale sociale zekerheidsstelsels in de EU. Gemeenschappelijke minimumvereisten betreffende de verstrekking van werkloosheidsuitkeringen zouden de dekking en stabilisatiecapaciteit van de nationale WW stelsels vergroten en kunnen bijdragen tot opwaartse convergentie. Maar bedenk dat een EU fonds ook regels zou kunnen stellen voor degenen die recht hebben op werkloosheidsuitkeringen. Dergelijke regels hebben immers grote impact op de dekking en het stabilisatievermogen.

Financiering

Het voorstel maakt duidelijk dat er dus uitgegaan wordt van het MFK (de EU-begroting) en naar garanties van lidstaten. Lidstaten kunnen deelnemen op vrijwillige basis. Door het EU WW garantiefonds in staat te stellen schuldpapieren uit te geven, zou het vooruitzicht kunnen worden vermeden dat landen die tijdens een economische neergang minder worden getroffen dan andere, hun bijdragen zouden zien stijgen ter ondersteuning van degenen die met een grotere schok worden geconfronteerd. Schuldtoelating zou de uitkering van het EU-fonds minder volatiel maken.

Bovendien vraagt het ingewikkelde institutionele kader van de EU om een vooraf vastgestelde, automatische oplossing.

Afsluitend

Het lijkt erop dát er een EU WW garantiefonds aan gaat komen. De politieke wil lijkt er door de Coronacrisis te zijn, en de (juridische) vormgeving van het EU-fonds kan binnen de bestaande Verdragen, zonder dat er sprake gaat zijn van een permanente transferunie (wat een constitutionele belemmering voor Duitsland zou zijn). Het zou de druk op de lidstaten verlichten en eraan bijdragen dat lidstaten nu geld uitgeven om werknemers te beschermen. En dat is belangrijk. Maar na eerste lezing lijkt er minder aandacht voor de middellange termijn. Hoe voorkomen we dat de lidstaten door een coronarecessie en de noodzaak hun begroting weer te laten voldoen aan de vereisten van het Europese begrotingstoezicht, tóch weer gaan snoeien in hun uitgaven sociale zekerheid?

Het lijkt een gemiste kans om nu niet ook te borgen dat de instelling van een dergelijk EU-fonds ook zou moeten gaan verzekeren dat werknemers en burgers niet de uiteindelijke prijs van de coronacrisis gaan betalen.